Табела 5.2 Спецификација предмета

Студијски програм : Мастер академске студије из биоетике
Назив предмета: Етичка питања у истраживањима на животињама
Наставник: проф. др Зоран Тодоровић
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 4
Услов: уписан први семестар мастер академских студија из биоетике
Циљ предмета Упознавање полазника са: законском регулативом и етичким кодексима који се односе на истраживања на огледним животињама; концептом добробити животиња; *3R* правилом; врстама анималних модела и њиховом валидацијом; оправданошћу коришћења огледних животиња у научно-истраживачком раду; радом етичких комисија и методама процене односа користи, квалитета истраживања и штете по експерименталне животиње (Бејтсов модел); проценом бола и патње код огледних животиња; поновним коришћењем животиња у експерименталне сврхе; методама хуманог жртвовања животиња и проценом потребе за превременим завршетком експеримента; етичким питањима у вези рада са генетски модификованим животињама; врстама алтернативних модела у истраживању на животињама; стандардима комуникације са јавношћу у вези рада са огледним животињама.
Исход предмета По завршетку предмета, полазници ће бити оспособљени да препознају и анализирају етичка питања која се односе на коришћење огледних животиња у биомедицинским истраживањима (фундаментална и примењена истраживања, развој лекова, настава и др.) са становишта научних истраживача и лаика, као и примене стандарде заштите добробити огледних животиња у свакодневном научно-истраживачком раду. Такође, биће оспособљени да учествују у раду етичких комисија и да процењују етичност огледа на заштићеним врстама.
Садржај предмета *Теоријска настава* Историјат (однос човека и животиња, ставови у односу на анималне огледе, развој етичких стандарда и законске регулативе). (Био)етички принципи у односу на коришћење животиња у научно-истраживачке сврхе. Концепт добробити животиња и *3R* правило. Законска регулатива у раду са огледним животињама. Врсте огледних животиња. Генетски модификоване животиње. Процена етичности огледа. Рад етичких комисија (улога експерта и лаика). Јавно саопштавање података о раду са огледним животињама. Хумано жртвовање огледних животиња, превремени прекид експеримента и поновно коришћење животиња. Процена бола и стреса код огледних животиња. Експериментални модели (врсте, методе валидације) и алтернативе. *Практична настава* Анализа примера из литературе (учење засновано на решавању проблема). Дискусија (за и против) коришћења животиња у експерименталне сврхем као и процена етичности огледа. Вежба: избор адекватног експерименталног модела и његова валидација.
Литература 1. Вучинић М, Тодоровић З. Експерименталне животиње и експериментални модели. Београд: Ветеринарска комора Србије, 2010 (ISBN 978-86-82301-76-9). 2. Тодоровић З, Турза К, Друловић Ј (ур.). Неуроетика. Београд: Медицински факултет Универзитета у Београду, ЦИБИД, 2017. Доступно на: http://fliphtml5.com/bffz/ftie. 3. Directive 2010/63/EU of the European Parliament and of the Council of 22 September 2010 on the protection of animals used for scientific purposes. Доступно на: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010L0063&from=EN 4. National Research Council (US) Committee for the Update of the Guide for the Care and Use of Laboratory Animals. Guide for the Care and Use of Laboratory Animals. 8th edition. Washington (DC): National Academies Press (US); 2011. Доступно на:

https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK54050/pdf/Bookshelf_NBK54050.pdf.

5. Nuffield Council on Bioethics. The Ethics of Research Involving Animals. London: Nuffield Council on Bioethics, 2005. Доступно на: http://nuffieldbioethics.org/wp-content/uploads/The-ethics-of-research-involving-animals-full-report.pdf.
6. Tannenbaum J, Bennett BT. Russell and Burch's 3Rs then and now: the need for clarity in definition and purpose. J Am Assoc Lab Anim Sci 2015; 54(2): 120-32.

Број часова активне наставе	**Теоријска настава:4**	**Практична настава:3**

Методе извођења наставе

Предавања, дискусије случајева, семинари

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	**Завршни испит**	поена
активност у дискусијама	**20**	писмени испит (есеј)	**40**
два семинара	**40**		